

VEČERNI LIST

Posamezna številka 40 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 40 vin.

Cene po pošti:

31 celotno leto . . . 450—
 za pol leta . . . 225—
 za četrt leta . . . 112—
 za 1 mesec . . . 3750

Za Ljubljano mesec 3 B

Uredništvo in uprava:

Ropitarjeva ulica št. 6

Ureda, telefon št. 20

Nad 80 odstotkov za Jugoslavijo.

Poskusno glasovanje na Koroškem.

Ljubljana, dne 22. decembra. Koroški »Mir« poroča: Izvedli smo v coni A poskusno glasovanje Oddanih je bilo nad 80% glasov za Jugoslavijo. Ljudje — Nemci, ki so oddali svoje glasove za Nemško Avstrijo, so

nam sedaj izjavili, da bodo tudi oni glasovali za nas, ker stoji Avstrija ob robu propada in je samo vprašanje tednov, da popolnoma razpade. Glasovanje se je vršilo popolnoma nepristransko.

Kriza v ljubljanski vladi — morska kača.

LDU Belgrad, 20. decembra. »Politika« objavlja pod naslovom »Kriza v Ljubljani«: Rešitev krize v ljubljanski pokrajinski vladi je zopet odložena. Kakor je znano, bi imela rešiti to krizo central-

na vlada, toda ker je bila popolnoma zaposlena z vprašanjem odločitve parlamenta, je to stvar preložila. Skoro gotovo se kriza definitivno reši po praznikih.

Predujem Jugoslaviji.

LDU Belgrad, 20. decembra. »Politika« javlja iz Pariza od 17. decembra: Naša pogajanja glede avansa na pariški mirovni konferenci se nadaljujejo tudi danes. Člani gospodarsko-finančne komisije, Kosta Stojanović, minister za obnovu zemlje, Milorad Drašković, minister za promet in Dragotin Protić, izvedenec naše delegacije v Parizu, so danes popoldne dolgo konferirali z g. Loucheurjem, francoskim ministrom za rekonstrukcijo in enim najvplivnejših članov mirovne konference, ki ga je vrhovni svet postavil, da sporazum-

no z našimi delegati uredi vprašanje avansa za Jugoslavijo. Po naročilu, ki ga je dobil naš list danes, bo vprašanje avansa skoro gotovo rešeno do nedelje. Jutri bo pogajanju naših delegatov z g. Loucheurjem prisostvoval tudi državni kancelar dr. Renner in se bo pri tem govorilo o modalitetah oskrbovanja Avstrije. Člani naše gospodarsko-finančne komisije upajo, da bodo v ponedeljek mogli odpotovati v Belgrad, ako bodo izvršili svojo nalogo glede izplačanja avansa.

Jadransko vprašanje rešeno koncem meseca.

LDU Belgrad, 20. decembra. »Pravda« javlja iz Pariza: Potrjujejo se vesti o tem, da bo jadransko vprašanje rešeno koncem tega meseca. Do tega časa bodo zastopniki Amerike, Francije in Anglije zaključili svoja pogajanja s predsednikom italijanske vlade Nittijem. V zelo dobro po- učenih krogih naše delegacije se govori, da italijanska vlada pristane na to, da se meja med Italijo in Jugoslavijo prestavi na Plomin, ki ni mnogo oddaljen od črte, katero je določil Wilson. Reka bi imela

zaledje, ki bi bilo vse v naših rokah. Glasom najnovejših vesti bi ostalo mesto Reka Italiji, luka pa bi pripadla Jugoslaviji. Odhod d'Annunzia z Reke je posledica energičnega koraka, ki sta ga napravili Amerika in Francija v tem smislu napram italijanski vladi. Splošno se more reči, da je razpoloženje v merodajnih krogih postalo mnogo povoljnije za našo stvar. Zato se je okrepila nada na ugodno rešitev jadranskega problema.

Čehoslovaška proti podonavski tederaciji.

LDU Ženeva, 20. dec. (ČTU) Čehoslovaški minister za zunanje posle je v razgovoru s pariškim poročevalcem lista »Corriere della Sera« izjavil, da so gospodarski in politični interesi čehoslovaške republike proti vsaki obnovitvi avstro-ogrske monarhije v obliki podonavske fe-

deracije. Tudi misel carinske ali politične zveze Čehoslovaške in Jugoslavije z Nemško Avstrijo je za čehoslovaško republiko nesprejemljiva. Čehoslovaška republika zadostuje sama sebi in bo takoj nastopila proti Ogrski, ako bi ta poskusila, iztrgati ji Slovaško.

Reški Italijani proti D'Annunziu.

LDU Bakar, 20. decembra. Dne 17. t. m. je reški Consiglio Nazionale z večino glasov sklenil, da ima d'Annunzio s svojo vojsko zapustiti Reko. Govori se, da je glasovalo za d'Annunzijevo odhod 48 članov reškega narodnega sveta, a zato, da d'Annunzio ostane, le trije člani. Ko je d'Annunzio za ta sklep izvedel, je prihitel k narodnemu svetu ter izjavil, da se pokorava njegovemu sklepu in da bo zapustil Reko. Preden pa gre, hoče še vprašati narod. V četrtek ob sedmih bi se imelo vršiti glasovanje. Pravico glasovanja so imeli vsi reški meščani od 20. leta dalje. Ko je prišel ob treh popoldne d'Annunzio v Consiglio Nazionale in videl, da glasuje ogromna večina proti njemu, je zahteval, da se glasovanje takoj ustavi. On da se je premislil, da ne gre z Reke, temveč da ostane. Tako je bilo glasovanje ustavljeno in plebiscit zadržan. Vsa Reka obupava, da se ne more rešiti svojega »osvoboditelja«. Arditi nadaljujejo svoja nasilja.

Reki tolmačijo to, da d'Annunzio navzlic vsemu temu ostane.

LDU Bakar, 20. dec. Snoči se je v italijanskih krogih raznesla govorica, da je prišla od italijanske vlade nota, s katero se d'Annunzio imenuje za guvernerja Reke z doesdanjo posadko. Doslej ni bilo mogoče izvedeti, v koliko je ta vest resnična.

LDU Bakar, 20. dec. Po Reki so bili nabiti sledeči lepaki: »V informaciji! Zjutraj dne 16. t. m. je priplul v Volosko iz Benetk francoski rušilec »Tuareg« s posadko 100 mož pod poveljstvom pomorskega častnika Shemdarda. Ladja je prišla pozneje na Reko in je vršila tu propagando v našo škodo. Nekateri mornarji so stopili na kopno, kar je zbudilo veliko razburjenje med prebivalstvom. Hrvatski vodje iz Voloske in Reke so stopili v stik s temi mornarji.« Ta proglas se je delil zadnje dni po reških ulicah. V katero svrhu je izdan, ni znano.

LDU Belgrad, 20. decembra. »Beogradski dnevnik« javlja: Naš položaj v vprašanju Reke je zadovoljiv. Uspehi socialistov in grožnje Wilsona, da odreče Reki vsako gospodarsko pomoč v primeru nepopustljivosti, so Italijo prisilile, da omeji svoje pretenzije. Italija sedaj gleda, da se na primeren način umakne. Vprašanje samostojne države je definitivno opuščeno. Italija zahteva zase samo mesto in dovoljuje pristanišče Jugoslaviji. To znači, da se Reki odpoveduje.

Nositelji kapitalizma.

Berači smol Berači vsi, ki pošteno žive in pošteno delajo. Naša krona je pod psom. Za 5 ameriških dolarjev dobiš danes že 500 kron. — Ta vsota — 500 kron — pomeni danes pri nas že mesečni zasluzek tisočernih družinskih očetov, ki z njim ne morejo ne živeti ne umreti. Pri nas: 500 kron mesečno; v Ameriki 5 dolarjev dnevno! To zasluži v Ameriki vsak najslabši delavec na dan. Kdor ima pri nas 1500 K je že silno dobro plačan; v Ameriki pa je to 15 dolarjev, 3 dnevna plača neizkušenega delavca.

Naša krona je kriva temu! Ali mora pri nas tako biti? Avstrija je premagana dežela. Da se ji slabo godi ni čudo, ker nima ničesar. Pri nas pa imamo — ali smo vsaj imeli živeti, ki bi ga bili lahko prodali. Prodali smo ga in danes ga sami nimamo več. Toda vlada je gospodarila tako, da je skrbela za vojne dobičkarje, milijonarje, izvoznike, ne pa za ureditev valute. Ogromne množine blaga, ki smo ga že izvozili, bi bile lahko zboljšale našo valuto. To se ni zgodilo, ker profit milijonarjev je moral biti varovan. Vojni dobičkarji so rasli, mesto da bi bili z davkom na vojne dobičke rešili krono. Zato smo danes berači. Lastna vlada je iz pridnih in poštenih ljudi naredila berače.

Odgovornost za to nosi demokrasko-kapitalistična vlada, ki životari le s pomočjo socialističnih voditeljev. Kaki ljudje so ti demokrati? Mitroviška »Srbija« jih označuje:

Hrbtenica demokraskke vlade med Srbi so srbski liberalci, naprednjaki, samostalci, kakor se nazivljejo ti hlapeci kapitalističnega nazadnjaštva. Celokupna politična zgodovina Srbije od sedemdesetih let sem je borba srbske demokracije, ki je bila zbrana v radikalni stranki, proti stari, okorelim reakcionarjem — liberalcem in naprednjakom. Ta boj se je zvršil s smrtjo zadnjega Obrenovića, 29. maja 1903. Od tega dne do našega zedinjenja je vladala radikalna stranka. Vse svobodoumne pridobitve Srbije so delo radikalne stranke. Srbska samostalna stranka je bila izprva res demokratična ter je tvorila levo krilo radikalne stranke. A njena slabost je bila, da ni imela dobrih voditeljev ter so se polagoma vanjo natepli ljudje liberalnega in naprednjakega mišljenja, ki so se pa na zunaj sramovali izdati se za pristaše teh dveh prounisrskih reakcionarnih strank. Ti elementi so spravili stranko v nasprotstvo proti radikalni stranki ter je samostalna stranka potem — še pred svetovno vojno — tvorila jedro reakcionarnega opozicijskega bloka proti edini demokratični stranki v Srbiji — radikalni stranki. Sedanji voditelji samostalne stranke so sami bankokrati, načelniki velebank: Davidović, Drašković, Savčić itd. Za časa narodnih bojev v Srbiji, so tisti ljudje, ki so danes člani Demokratske Zajednice, obsojali voditelje radikalne stranke v ječo in smrt! Tak je torej srbski del demokratov!

O drugem poglavitnem sestavnem delu »D. Z.« — srbsko-hrvatski koaliciji, katere duša je Svetozar Pribičević, piše list: Ali se sme ta stranka sploh nazivati ljudsko, demokratično? Stranka, ki nima v svojem poslanskem klubu niti enega kmeta, niti enega učitelja, niti enega delavca ali obrtnika, sploh malega človeka iz ljudstva naj bi bila ljudska, demokratična? Srbsko-hrvatska koalicija je stranka grofov in baronov, veleposestnikov, milijonarjev in advokatov.

Ostanejo še slovenski liberalci. Ti so — piše list — podobni srbskim samostalcem: to je bankokratska družba. Političnega ugleda nima absolutno nikakega. — Taka je torej »Demokratska Zajednica«, ki si prisvaja naslov najnaprednejše in najbolj demokratične politične skupine v Jugoslaviji. V resnici je to zatočišče najreakcionarnjših in ljudstvu najsovražnejših življenj. In ta družba da je streho socialističnim voditeljem, med tem ko so delavske mase bolj ko kedaj prej izročene iz zemanju od strani milijonarjev, oderuhov in drugih ljudi, ki imajo v rokah ljudstvo pod lažnjivim geslom demokracije. Krivda

socialističnih buržuajev je, da nad delavnimi stanovi v Jugoslaviji še danes vlada velekapital, ki je iz nas napravil berače!

Aristokrati na čelu komunistov.

LDU. Nauen, 20. decembra. (Brez-zično.) Kakor se poroča iz Budimpešte, je minister za zunanje posle izjavil v ministrskem svetu, da nevarnost boljševizma še vedno ni odstranjena. Zastopniki boljševizma skušajo še vedno, da ohranijo med seboj tajno zvezo. Minister je prečital poročilo, ki mu ga je poslala dunajska policija in katero mu sporoča, da stoji dunajski in praški komunisti v živahni zvezi. V središču dunajske skupine stoji bivši vojni minister Böhm, ki biva sedaj na Dunaju. Vodilni duh praških komunistov pa je grof Mihael Karoly.

Jugoslavija in Italija.

»Edinost« poroča: Iz krogov jugoslovenskega mirovnega odposlanstva se nam poroča iz Pariza od 16. decembra: Vse laške vesti o pogajanjih med Jugoslovani in Italijani so neresnične. Tudi vest o sporazumu glede ladij ne odgovarja resnici v objavljeni obliki. Rešitev tega vprašanja ni bila odvisna od privoljenja Italije, temveč od milosti Angleske in Francije, ki sta si odpovedali ladijam na korist jugoslovenskih in laških brodarstnikov in sta torej v tem oziru privolili v izpremembo avstrijske mirovne pogodbe, po kateri bi morale biti vse avstro-ogrske ladje prepuščene zaveznikom v ime odškodnine za potopljene ladje. Sporazum med Italijo in Jugoslavijo je obstajal le v tem, da je imela Italija enak interes kakor Jugoslavija, da reši zase, kar se da rešiti.

Še manj se vrše pogajanja glede teritorialnih vprašanj. Ako se z laške strani širijo s tako trdovratnostjo take vesti o predstojajočih ali vršajočih se pogajanjih, ima to svoj razlog v dejstvu, da je laška politika zašla v zagato. Upala je, da vendar izšli glede Reke svojim aspiracijam popolno rešitev. Pri tem je v zadnjem času posebno računala na oslABLJENJE ODPORA Zedinjenih držav. Ali ta račun je bil zgrešen. Amerika ostaja neomajno na Wilsonovem stališču, in ravno sedaj je mora Scialoja v Londonu slišati, da prepuščata tudi Anglija in Francija odločitev v jadranskem vprašanju — Ameriki.

Italija upa sedaj, da z neposrednimi pogajanj z Jugoslavijo doseže več, nego ji koncedira Amerika. Koliko časa bo še treba, da Italija vendar uvidi, da je to upanje povsem prazno?

D'Annunzijeva avantura (pet vrst cenzuriranih).

Glede prehrane in kredita pa je v taki meri odvisna od Amerike, da bi takoj nastala najresnejša kriza, ako bi Amerika odtegnila od nje svojo radodarno roko. V življenjskem interesu Italije je torej, da pride do normalnih razmer in da napravi kraj tisti nervoznosti, ki pretresa vse njen narodni život. Do srečne rešitve pa ne more priti, ako ne prodere prepričanje o potrebi treznosti v vse tiste kroge, ki danes še hujskajo na nove avanture.

Tržaški »Lavoratore« poroča o prihodnosti ministra za zunanje stvari Scialoje iz Rima z dne 18. t. mes.: Davi je dospel semkaj minister Scialoja, čigar obraz je razodeval utrujenost in skrb. Popoldne je imel dolg razgovor z ministrskim predsednikom Nittijem. Kakor potovanja njegovih prednikov, tako je tudi ta Scialojev povratek prvotno zbudil mnogo iluzij v srcih onih, ki nikoli niso mogli ali niso hoteli razumeti položaja in so vedno upali, da se to kočljivo vprašanje vendar enkrat reši. Minister Scialoja se je povrnil, ko so že vsi razumeli, da se zadeva nahaja še vedno na isti točki in da se je vprašanje le še poostriilo. (Nadaljnja izvajanja je črtala cenzura.)

Širite »Večerni list«

Politične novice.

+ Dr. Korošec proti nemarnosti našega ministra. Dr. Korošec je odposlal 20. decembra ta-le telegram: »Gospod minister Marinković, Belgrad. Slovensko ljudstvo, ki vestno plačuje krvni in denarni davek svoji državi in tudi druge državljske dolžnosti vključ vsem številnim nedostatom vzorno izvršuje, z veliko žalostjo opaža, da ministrstvo prosvete ne posveča dovolj brige njegovemu najvišjemu kulturnemu zavodu — ljubljanskemu vseučilišču. Ne samo, da se Vaše ministrstvo ne pobrine dovolj za učne pomočke, potrebne lokalitete in finančne zahteve, ampak ne izvrši vključ pomenovno urgencam niti imenovanja že dolgo časa predloženega profesorskega osebja. Dijastvo, ki je vsled vojske izgubilo toliko zlatega časa in mladosti, izgublja sedaj radi indolence (nemarnosti) Vašega ministrstva zopet čas ter mora v sedanjih razmerah plačevati to izgubo ali z dragim denarjem ali vsakdanjim pomanjkanjem. Prosim, gospod minister, blagovolite ljubljanske vseučilišne zadeve brzo rešiti, ker bi sicer slovenski narod moral smatrati, da tega ne izvršite iz preziranj in mržnje do njega. — Dr. Korošec, ministriški podpredsednik na razpoloženju.« — Demokratiški bankir Marinković se očitno raje peča z drugimi zadevami kakor pa s slovenskim vseučiliščem, ki je zanemarjeno in ki vsled njega trpe naši revni dijaki. Besede dr. Korošca so sicer trde in hude, a — žal — le preveč upravičene. Če nima ta bankirski demokrat slonove kože, se bo morda vendarle zganil. Seveda bi bila dolžnost sedanjih slovenskih ministrov, dr. Kramerja in Kristana, da se potegneta za to zadevo. A ta dva imata preveč posla z izvoznici in drugimi političnimi kupčijami.

+ Socialisti v besedi in dejanju. Včeraj dopoldne so priredili soc. demokrati v Mestnem domu shod prot draginji. Govorili so urednik Golouh, dr. Lemež in Kocmur. Govorniki so pozabili povedati, da je sedaj minister za prehrano socialistični sodrug Bukšeg in da so od onega časa, ko je prevzel Bukšeg prehrano v svoje roke, poskočile na neznosno višino cene vsem življenjskim potrebščinam. Seveda so kljub temu zabavljali na vlado, dasti imajo svoje zastopnike v njej, bodisi v Belgradu, kakor tudi v Ljubljani. Sodrugi Kocmur je med drugim zahteval, naj vlada verižnikom odvzame premoženje in jih uvrsti v delavske kompanije. Mi se s tem strinjamo, tem bolj, ker bi nas zelo veselilo, ako bi mogli videti v teh kompanijah tudi Kristana in druge socialistične kapitaliste, ki se rede od delavskih žuljev. Dokler pa socialisti samo zabavljajo in vpijejo, a ne napravijo reda v lastnih vrstah, jim ljudstvo ne bo verjelo. Na shodu se je izvolil tudi akcijski odbor, ki naj bi nadziral verižnike in nepošteno trgovino.

+ Socialna demokracija in vrag. Sobotni »Naprejš«, glasilo gospoda ministra Kristana in vseh njegovih sodrugov, se je razsrdilo do dna duše. Nekaj ga je razburilo v njegovi ljubezenski zvezi s kapitalistično demokratsko stranko. Kaj je vzrok te strašne jeze, ne vemo. To pa je znano, da zaljubljen človek v jezi marsikaj reče, kar mu je pozneje žal. Tako je jezni socialist svoji ljubezni, kapitalistično demokratski stranki, zabrusil v obraz tudi te-le besede: »Ne, jara demokratska gospoda, taki politični otroci nismo, da bi pomagali kadavru k življenju. Prej bi se združili z vragom, kakor z vami.« To je zelo prenegljivo govorjenje, ko ni še gospoda Kristana doma. Saj vendar že pol leta pomagata temu kapitalističnemu kadavru k življenju. Ali ste mar samo v soboto prišli do spoznanja, da načete biti več otroci? Ker ste tedaj že združeni z demokratsko gospodo, sodimo, da ste — po lastnih besedah — že tudi v zvezi z gospodom vragom. Le to nam še povejte, kako kravato nosi ta vaš zaveznik vrag? Ali ima rdečo ali bankirsko? Če je to vprašanje morda nadležno, počakamo, da se vrne v Belgrad v objem demokratsko-bankirjev gospod Kristan, ki bo potolažil vašo jezo, si utrdil svoj stol ter razsodil: Vse eno je, kakih principov je vrag, glavno je, da nas drži na ministrskih stolcih! — Menimo pa, da je ta vaš vrag takih principov, da bo »Naprejš« in celo vašo socialnodemokratsko organizacijo lepega dne odnesel seboj! Res, nobene škode ne bo!

+ Kristan gre tudi v Berlin. Iz Belgrada poročajo: Minister za šume in rude Kristan, ki se nahaja sedaj v Pragi, se napoti tudi v Berlin. Vrne se čez 15 dni. — Kristan bo gotovo potoval še okoli sveta, seveda na državne stroške.

+ Volilni boj se pričenja. Iz Belgrada poročajo: Glavni odbori vseh strank se pripravljajo na veliko volilno kampanjo. Demokratska zajednica hoče izvesti v Srbiji organizacijo demokratske stranke. Radikalci so že začeli s prirejanji shodov po Bosni in Hercegovini.

+ Izpremembe v ministru. Iz Belgrada poročajo: Podpisan je ukaz, s ka-

terim se imenuje minister Vulović za zastopnika ministra za promet, minister Timotejević za zastopnika ministra za prosveto in minister Bugšeg za zastopnika ministra za šume in rude.

+ Polovico Celovčanov za Jugoslavijo. »Mir« poroča: Ko so bili Jugoslovani v Celovcu, so Nemci vedno popraševali: »Ja, wann gehen sie denn?« (Kdaj pa pojdejo?) Sedaj pa, ko jih muči glad, pa poprašujejo: »Wann kommen sie denn?« (Kdaj pa pridejo?) Vsa naša privatna poročila javljajo, da je v Celovcu že polovica prebivalstva za Jugoslavijo in komaj čakajo, da bi prinesli živili.

+ Reško vprašanje. Agenzia Stefani poroča: V italijanski zbornici je govoril 20. t. m. zunanji minister Scialoja o odnosih Italije. Razpravljajoč o reškem vprašanju je dejal, da so alijanci v Londonu glede tega izročili memorandum. Upati je, da bo predsednik Wilson, ki se je doslej protivil zahtevam Italije, odobril nekatere izpremembe svojega projekta.

+ Komunisti proti demokratom. Dne 14. t. m. se je vršil v Vinkovcih komunistični shod, na katerem je komunistični vodja dr. Istvanik silovito napadel demokrate in pozval zborovalce, naj prislijo hotelirja »Slovenije« v Vinkovcih, da za vedno izključi iz svoje gostilne demokratska voditelja dr. Petrovića in lekarnarja Davila.

+ Besede in dejanja. Brat sedanjega ministra Svetozara Pribičevića, Milan Pribičević, se rad izigrava kot apostol politične morale in iskren ljudski prijatelj. Veliko piše posebno za srbske kmete. Tako je nedavno napisal v »Srbskem Kolu« članek, v katerem med drugim pravi: »Mi smo za samoupravo občine. Za to, da so občinski uradniki podrejeni občinskemu odboru. Za to, da se občina potom svojega odbora sama upravlja.« To je zapljal Milan Pribičević v trenutku, ko je njegov brat v ministru izdal naredbo, s katero je občinsko samoupravo na Hrvaškem in v Slavoniji zadel v srce, v trenutku, ko je bil napad na samoupravo občin v celokupni državi že sklenjen in določen. Morda je pa Milan Pribičević političen nasprotnik svojega brata? Ne, ampak njegov najprijateljski politični agitator. Kako se to strinja? Demokratska stranka, ime ti je hlapčevina in nasilje!

+ Ameriški senat in mirovna pogodba. »Echo de Paris« poroča iz Washingtona, da je ameriški senat sedaj pripravljen, podpisati mirovno pogodbo. Zedinjene države pa bržkone ne bodo pristopile zvezi narodov; to vprašanje se uredi šele pozneje.

+ Boljševiki za vojno med Ameriko in Japonsko. »Dayli Ekspres« javlja: Čičerin je izjavil, da so skušali boljševiki zbuditi napetost med zavezniki državami, predvsem pa zaneti vojno med Zedinjenimi državami in Japonsko.

+ Holandska ne izroči nemškega cesarja. Kakor poroča »Soir«, je holandska vlada zastopnikom alijancev oficijelno naznanila, da bivšega nemškega cesarja ne bo izročila, in sicer z ozirom na azilno pravo in iz drugih vzrokov.

Dnevne novice.

— Habilitacija. V soboto, 20. t. m. se je dr. Ivan Grafenauer na zagrebškem vseučilišču habilitiral za slovensko slovstveno zgodovino.

— Promocija. V soboto dne 20. t. m. je promoviral na univerzi v Inomestu doktorjem prava g. Kozma Ahačič iz Tržica na Gorenjskem.

— Pomanjkanje učiteljstva na Primorskem. Glasom poročil s Primorske je pomanjkanje učiteljskih moči na Goriškem in v Istri silno veliko. Okupacijska oblast v Trstu je zastopnikom polit. društva »Edinost« izjavila, da mnogo šol ne more odpreti ravno radi pomanjkanja učiteljskih moči in da se bodejo prošnje tistih učiteljev, ki bi se hoteli vrniti v zasedeno ozemlje, uvaževale. — Na to obljubo se opozarja učiteljstvo, ki se je preselilo iz zasedenega ozemlja, s pozivom, da se čim številneje prikladi za službovanje na Primorskem. Preskrbelo se bode za to, da tisti, ki se vrnejo, ne bodejo imeli sitnosti. — Pravilno opremljene prošnje naj se naslovijo na civilnega guvernerja v Trstu ter pošljejo čim prej višjemu šolskemu svetu v Ljubljani.

— Ponarejeni kolki. Predsedstvo delegacije ministrstva financ v Ljubljani naznanja: Na Dunaju se je prišlo na sled nekemu Neufeldu, ki je ponarejal kolke za kolkovanje tisočkronskih bankovcev. Domneva se, da so se falzifikati izdelali v Zagrebu. Čeravno ni verjetno, da bi bilo v prometu že kaj denarja s takimi ponarejenimi kolki in je Neufeld že aretiran, se vendar občinstvo že sedaj opozarja pri sprejemanju tisočakov, došlih iz inozemstva in iz Hrvatske. Falzifikati so risani še precej dobro, prepoznajo se pa od pravih kolkov na prvi hip po dosti bledejših nekam izbrisanih in izpranih barvah. Hrvatski napis »Kraljevstvo Srba-Hrvata-Slovenaca«, ki ga nosijo ti falzifikati, ni tako

jasen kakor na pristnih kolkih. Isto velja glede okrasov okoli modrega roba in glede trakov, ki obroblijo sliko. Okraski se tudi v risbi niso posrečili in so dosti manj razločni in ne tako živo modrorumeno pisani.

— Uradna zdravniška služba. Pri zdravstvenem odseku za Slovenijo in Istro je popolniti službo zdravstvenega nadzornika v VII. činovnem razredu. — Prošnje je vlagati do 10. januarja 1919.

— Ustavljen božični promet na južni železnici. Obratno ravnateljstvo južne železnice naznanja, da bo vsled pomanjkanja premoga ustavljen ves osebni promet pričenši od 24. do vstetega 28. decembra t. l. Vozijo samo ekspresni vlaki Logatec-Sisak in oba tržaška vlada št. 84 in št. 87. Razen tega vozita še v sredo, dne 24. t. m., in v soboto, dne 27. t. m., med Zidanim mostom in Ljubljano vlak št. 37a in št. 32a ter ista dva dneva na progi Ljubljana-Borovnica vlaka št. 60 in št. 63.

— Valute na zagrebški borzi 19. decembra. Am. dolar (100): 9000 K; avstr. krona (100): 62 K (blago); bolg. lev (100): 205 K; carski rubelj (100): 160 K; dinar (100): 415 K; franc. frank (100): 950 K; marka (100): 250 K; rum. lej (100): 250 K; lira (100): 810 K (blago). — 20. decembra je bil ta-le položaj na zagrebški borzi: dolar (100): 9200 K; avstr. krona (100): 61 K; lev: 198 K; rubelj (100): 158 K; dinar (100): 412 K; frank (100): 980 K; marka (100): 253 K; lej (100): 269 K; lira (100): 800 K (blago).

— Nesrečna smrt treh otrok. V Dalmiji je spravila vdova Ana Hajduhović svoje troje dece od 3 do 8 let spat. V štedilniku je gorel ogenj. Ogorek je padel na metlo, ki je pričela tleti, za njo pa neka cunjica. Soba se je napolnila z dimom; ko se je mati zbudila in pohitela z najmlajšim otrokom v naročju na prosto — so bili otroci že vsi mrtvi. Tudi najmlajši.

— Cena živil v Avstriji. Nemški listi poročajo, da bodo cene živilom v Avstriji ob novem letu naslednje: Svinjska mast 93—100 K, moka 10—12 K, goveje meso 48—58 K, pečenka 80—100 K kilogram, hlazček kruha 5 K.

Ljubljanske novice.

Ij Vojni dobičkarji mečejo invalide na cesto. Prejeli smo: Mlad obrtnik in invalid je najel pred letom malo delavnico na Cesti na Rudolfovo železnico. Ko sta hišo kupila dva druga gospoda, sta mu obljubila, da mu ostane delavnica v hiši. Pozneje pa je vse prostore v hiši vzel v najem znani milijonar in vojni dobičkar Hajrihar, vsled česar je bil mladi obrtnik brez prostorov, v nevarnosti, da izgubi svoj zaslužek. Mož se je temu uprl. Sedaj so ga začeli obdelovati. Najprvo ga je obdeloval milijonar Hajrihar sam, ki je član nove liberalne »Kmetijske« stranke. Poslali so k njemu tudi nekega gospoda dr. Sajovica, ki ga je z zvijačo nagovarjal, da opusti svoje prostore, češ, da Kmetijska stranka rabi te prostore za skladišče. Obrtnik je razburjen zaklical mešetarju: »Ali naj grem jaz na cesto: Kdo me bo živel? Ali

naj grem živ pod zemljo?« Na vprašanje, kdo ga je pravzaprav poslal, odgovori dr. Sajovic, da ravnateljstvo »Ekonomika« — to je nova kapitalistična družba kmetijske stranke milijonarja Hajriharja. Tako daleč pa še nismo, da bi politična stranka vojnih dobičkarjev in milijonarjev (kot je Kmetijska stranka) metala na cesto poštene obrtnike in invalide!

Ij Umrl je včeraj srednješolec Josip Černič, član dij. Mar. kongregacije in šentpeterskega Orla. Pogreb v torek ob 3. uri popoldne. Naj v miru počiva!

Ij »Dedni logar«. V petek, dne 26. t. mes., ob 7. uri zvečer, bo Ljudski oder ponovil zaloigro »Dedni logar«. Predprodaja vstopnic v trafiki gospe Modiceve nasproti Jugoslovanske tiskarne in v prodajalni »Nove založbe« na Kongresnem trgu, nasproti »Zvezdi«.

Ij Dramatičen večer. Dne 30. t. mes. se bo vršil na Ljudskem odru dramatični večer. Igrali bodo Strindbergovo »Pred smrtjo« in Baccovo »On, ona, on.« Gostovala bo gospa Zofija Borštnik-Zvonarjeva.

Ij Ljubljanski denarni zavodi v smislu sklepa njih uprav z dne 14. marca t. l., dne 24. decembra (predbožični dan) ne bodo poslovali, na kar se sl. občinstvo s tem opozarja. Društvo zasebnega uradništva za Slovenijo — Strokovna skupina denarnih zavodov.

Ij Najdeno. V petek, dne 18. decembra, sta bila najdena na Vodnikovem trgu št. 2 20kronski bankovca. Kdor je izgubil, naj se zgasi pri g. Celestini Glavnik, Streliška ulica 10/L.

Ij Izgubljeno. Neki delavec je včeraj po 10. maši pri uršulinkah pozabil zavoj, v katerem so bile kratke hlače za 12 letnega dečka. Najditelj naj pošlje zavoj proti primerni nagradi na naslov: Červar Peter, delavec tobačne tovarne, Rožna dolina 256.

Aprovizacija.

Krušne komisije bodo uradovale v torek 23. t. m. od 8. do 12. ure dopoldne. Izdajale se bodo izkaznice za cenejša živila. Izkaznice dobe le resnični reveži, dalje, delavci, nameščenci in uradniki, ki imajo samo dnevno, tedensko ali mesečno plačo. Kdor je upravičen do cenejše prehrane, naj pride h krušni komisiji, ker se bodo na magistratu izdajale izkaznice šele januarja za živila, ki se bodo delila februarja. Kdor ne pride h krušni komisiji ne dobi cenejših živil januarja.

Narodno gledališče.

Opera:

Dne 22. dec., ponedeljek: »Rigoletto«. Abon. B-2.

Dne 23. dec., torek: »Rusalka«. Abonement D.

Drama.

Dne 22. dec., ponedeljek: »Pepelka«. Abon. A.

Dne 23. dec., torek: »Na Pologu«. Abon. C.

Vrnitev.

Spisal Rabindranat Tagore.

(Dolge.)

Tesno ozračje v hiši tete je tiščalo Fatika tako zelo, da si je komaj upal dihati. Vleklo ga je, da bi bežal v polje, napolnil svoja pljuča in prosto dihal. Toda polja ni bilo nikjer. Oklenjen od vseh strani od hiš v Kalkuti, je sanjal vsako noč o svoji rodni vasi in koprnol po nji. Misli je na krasen travnik, kjer je celi dan spuščal zrnja, na širno obrežje reke, koder se je potikal od jutra do večera, pel in kričal od radosti, na ozek potok, h kateremu je lahko šel, skočil vanj in plaval, kadarkoli je hotel. Misli je na tropo svojih tovarišev, ki jim je gospodoval; in poleg vsega ga je preganjal noč in dan spomin na tiransko mater, ki je gojila predsodke proti njemu. Neka vrsta fizične ljubezni kot ljubezen živili, hrepenenje, biti v bližini onih, ki ga ljubijo, neznan nemir radi odsotnosti, nemir srčne notranjosti po materi kot klic izgubljenega telčka v poltemi — ljubezen, podobna skoraj živalskemu nagonu, je vznemirila plahega, nervoznega, malega, nerodnega in grdega dečka. Nihče bi ne mogel razumeti tega, toda neprestano je gledalo v njegovem srcu.

V celi šoli ni bilo tako slabega učenca, kot je bil Fatik. Če ga je učitelj kaj vprašal, je odprl usta in onemel, in vse udarce, ki so padali nanj, je pretrpel molče, kot preobložen osel. Če so se ostali dečki igrali zunaj, je stal on zatopljen v misli ob oknu in strmel na strehe daljnih hiš. In če je slučajno zapazil otroke, ki so se igrali na tej ali oni ravni strehi hiš, ga je srce zabolelo od hrepenenja.

Nekega dne je zbral ves svoj pogum in je vprašal strica: »Stric, kdaj se lahko povrnem domov?«

Toda počitnice niso začele pred no-

vembrom in treba je bilo čakati še dolgo časa.

Nekega dne je izgubil Fatik svojo šolsko knjigo. Še s pomočjo šolske knjige je kaj težko izvršil svoje naloge. Zdal mu je bilo to nemogoče. Dan za dnem ga je učitelj tepel neusmiljeno. Zašel je v tako žalosten položaj, da so se še njegovi bratranci sramovali, priznati ga za svojega. Pričeli so ga dražiti in zaliti še bolj kot druge otroke. Končno je stopil pred svojo teto in ji je priznal, da je izgubil knjigo.

Teta je nabrala ustnice zaničljivo in dejala: »Ti neopridprav, nemarni, vaskil! Kako naj ti premorem pri tako veliki družini kupovati po petkrat na mesec nove knjige?«

Ko se je Fatik tisti večer vračal iz šole, je čutil močan glavobol in mrzla ga je tresel. Čutil je, da ga popada malarija. Bal se je, da bi postal v nadlego svojih teti. Drugi dan ni bilo Fatika nikjer. Vse iskanje v sosesčini je bilo zaman. Deževalo je vso noč in ljudje, ki so šli iskat dečka, so bili premočeni od kože. Končno je naprosil Bizamber za pomoč policijo.

Zvečer se je ustavil pokrit policijski voz pred hišo. Deževalo je še vedno in vse ulice in ceste so bile preplavljene. Policaji so prinesli na rokah Fatika in so ga položili pred Bizamberja. Bil je premočen od nog do glave in pokrit z blatom. Obraz in oči so mu gorele rdeče od vročice, ki ga je tresla po vse životu. Bizamber ga je vzel v svoje naročje in ga je prenesel v svoje stanovanje.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.